നിരാകരണ പത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്താടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാര കക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദ്, ഭവന കമ്മീഷണർ മുഖേനയും മറ്റൊരാളും

v.

ന്നർ മുഹമ്മദും മറ്റുള്ളവരും

(സിവിൽ അപ്പീൽ നം**.8083/2011)**

2021 ഡിസംബർ **16**

[ജസ്റ്റിസ് ഹേമന്ത് ഗുപ്ത, ജസ്റ്റിസ് വി. രാമസുബ്രഹ്മണ്യൻ**]**

1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം– *48(1), 4, 6* എന്നീ വകുപ്പുകൾ – *1919*-ലെ യുണൈറ്റഡ് പ്രോവിൻസസ് ടൗൺ ഇംപ്രൂവ്മെന്റ് നിയമം – *36, 42* എന്നീ വകുപ്പുകൾ – ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ നിന്ന് എതിർകക്ഷി-ഭൂവുടമകളുടെ ഭൂമി ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി *1894*-ലെ നിയമത്തിലെ *48(1)* വകുപ്പ് പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു – എന്നിരുന്നാലും, മറ്റൊരു വിജ്ഞാപനം വഴി മേൽപ്പറഞ്ഞ വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു – പിന്നീട് പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനത്തെ ഭൂവുടമകൾ ചോദ്യം ചെയ്തു, ഹൈക്കോടതി അത് റദ്ദാക്കി – അപ്പീലിൽ, ഇങ്ങനെ വിധിച്ചു*:* ആദ്യ വിജ്ഞാപനം എതിർകക്ഷികൾ തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകിയും വഞ്ചനയിലൂടെയുമാണ് നേടിയെടുത്തത് – ഏറ്റെടുക്കൽ ഒഴിവാക്കാൻ എതിർകക്ഷികൾ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ, തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങൾ അവിടെയുണ്ടെന്ന് അവർ അവകാശപ്പെട്ടു – എന്നിരുന്നാലും, ആദ്യ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിന് ശേഷം അവർ മൂന്നാം കക്ഷികൾക്ക് ഭൂമി വിൽക്കാൻ തുടങ്ങി, അവർക്ക് എതിർകക്ഷികളുമായി ഒരേ മതവികാരങ്ങൾ പങ്കിടുന്നവർ അല്ലായിരുന്നു– വഞ്ചനയിലൂടെയും തെറ്റിദ്ധാരണയിലൂടെയും നേടിയെടുത്ത ഒരു ഉത്തരവ് യാതൊരു സ്ഥിരാവകാശവും നൽകില്ല – അതിനാൽ, ഭൂവുടമകൾക്ക് ഉടമസ്ഥതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ *300A*

അനുച്ഛേദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ അവരുടെ അവകാശവാദം ഉന്നയിക്കാൻ കഴിയില്ല – പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ പ്രക്രിയയിലൂടെ മാത്രമേ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന് വാദിക്കാൻ അവരെ അനുവദിക്കാനാവില്ല – ഹൈക്കോടതിയുടെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവുകൾ റദ്ദാക്കി – എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച റിട്ട് ഹർജികൾ തള്ളി – ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന – *300A* അനുച്ഛേദം.

1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം– *48(1)* വകുപ്പ് – ഈ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ഒരു അർദ്ധ-ജുഡീഷ്യൽ ഉത്തരവാണോ – വിധി*:* അല്ല – അതിനാൽ*, 48(1)* വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുന്നതിന് ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിന്റെ *21*-ാം വകുപ്പിനെ സർക്കാരിന് ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയില്ല എന്ന വാദം തള്ളി – ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമം – *21*-ാം വകുപ്പ്.

1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം– *4(1), 48(1)* എന്നീ വകുപ്പുകൾ – *4(1)* വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം *48(1)* വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് – ചർച്ച ചെയ്തു.

അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചുകൊണ്ട്, കോടതി ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു**:**

വിധി**: 1.1** വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കാനുള്ള അധികാരത്തിൽ വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കാനുള്ള അധികാരവും ഉൾപ്പെടുന്നു**.** ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കാനുള്ള അവരുടെ ശ്രമങ്ങൾ മുൻ അവസരങ്ങളിൽ പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ ഈ നിലപാട് സംബന്ധിച്ച് എതിർകക്ഷികൾ തർക്കിച്ചിരുന്നില്ല**.** യഥാർത്ഥത്തിൽ**, 1983** ഫെബ്രുവരി **28**-ന് എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ**,** ഭൂവുടമകൾ ഭൂമി വിൽക്കില്ല എന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് വിധേയമായി ഭൂമി ഒഴിവാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ നടപടികൾ ആരംഭിക്കാൻ അപ്പീൽവാദി-പരിഷദിനോട് അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് സർക്കാർ

1985 ജനുവരി **30**-ന് ഒരു കത്ത് പുറപ്പെടുവിച്ചു. എതിർകക്ഷികളുടെ അഭ്യർത്ഥന, ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമിയിൽ തങ്ങളുടെ ഏകദേശം **20** പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന വാദം അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള മതപരമായ വികാരങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചായിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഈ വ്യവസ്ഥ നിർബന്ധമാക്കിയത്. എന്നാൽ **1985** ജനുവരി **30**-ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ മുന്നോട്ട് വെച്ച നിർദ്ദേശത്തെ, ഭൂവുടമകൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനെതിരെ എതിർപ്പുകൾ ഉന്നയിച്ചപ്പോൾ ശ്മശാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് യാതൊരു പരാമർശവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്ന കാരണം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി പരിഷദ് എതിർത്തു. അത്തരം എതിർപ്പുകളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, **1985** ജൂൺ **27**-ന് സർക്കാർ മുൻ നിർദ്ദേശം **1985** ജനുവരി **30**-ലെ പിൻവലിച്ചുകൊണ്ട് നടപടികൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു. **1999** മെയ് **29**-ന് സമർപ്പിച്ച പുതിയ അപേക്ഷയിൽ, ഭൂവുടമകളുടെ പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങളും മസാറുകളും അവിടെയുണ്ടെന്നും ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമിയിൽ പതിവായി മതപരമായ ചടങ്ങുകൾ നടത്തുന്നുണ്ടെന്നും ആവർത്തിച്ചു. ഈ അപേക്ഷയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് **2003** ഏപ്രിൽ **7**-ലെ വിജ്ഞാപനം **48(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ചത്. **[11, 14** എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ**][1068**-ഇ-ജി; **1069**-സി-ഡി**]**

1.2 ഭൂവുടമകൾ മതവികാരങ്ങൾ ഉന്നയിച്ച് യഥാർത്ഥത്തിൽ ഒളിച്ചുകളി നടത്തുകയായിരുന്നു, ഇത് **48(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരം **2003** ഏപ്രിൽ **7**-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് കാരണമായി. **48(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകി ഭൂവുടമകൾ നേടിയെടുത്തതാണ്. ഭൂവുടമകൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ സർക്കാരിനെ വഞ്ചിക്കുകയും **2003** ഏപ്രിൽ **7**-ലെ വിജ്ഞാപനം നേടിയെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ, പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ പ്രക്രിയയിലൂടെ മാത്രമേ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന് വാദിക്കാൻ അവരെ അനുവദിക്കാനാവില്ല. ആദ്യ വിജ്ഞാപനം എതിർകക്ഷികൾ തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകിയും വഞ്ചനയിലൂടെയുമാണ് നേടിയെടുത്തത്. ഏറ്റെടുക്കൽ ഒഴിവാക്കാൻ എതിർകക്ഷികൾ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ, തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങൾ അവിടെയുണ്ടെന്ന് അവർ അവകാശപ്പെട്ടു, എന്നാൽ ആദ്യ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിന് ശേഷം അവർ

മൂന്നാം കക്ഷികൾക്ക് ഭൂമി വിൽക്കാൻ തുടങ്ങി, അവർക്ക് എതിർകക്ഷികളുമായി ഒരേ മതവികാരങ്ങൾ പങ്കിടുന്നവർ ആയിരുന്നില്ല, ആകാനും കഴിയുമായിരുന്നില്ല. ഭൂവുടമകൾ നടത്തിയ വിൽപ്പനയുടെ പട്ടിക അടങ്ങിയതായിരുന്ന 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിജ്ഞാപനം. ഭവന കമ്മീഷണർ നടത്തിയ അന്വേഷണത്തിൽ ഭൂമാഫിയ ഭൂമി കൈവശപ്പെടുത്തിയതായി വെളിപ്പെട്ടു. വഞ്ചനയിലൂടെയും തെറ്റിദ്ധാരണയിലൂടെയും നേടിയെടുത്ത ഒരു ഉത്തരവ് യാതൊരു സ്ഥിരാവകാശവും നൽകില്ല, അതിനാൽ, ഭൂവുടമകൾക്ക് ഉടമസ്ഥതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ 300A അനുച്ഛേദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ അവരുടെ അവകാശവാദം ഉന്നയിക്കാൻ കഴിയില്ല. [15, 24 എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ][1069-ഡി-എഫ്; 1072-സി-ഇ]

2. ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമം, ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന ഭാഷയിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാക്കാവുന്നതുപോലെ, ഭരണപരമായ സ്വഭാവമുള്ളതാണ്. 48(1) വകുപ്പിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നത് ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് പിൻവാങ്ങാനുള്ള അധികാരമാണ്/സ്വാതന്ത്ര്യമാണ്. ഇത് ഒരു ഭരണപരമായ പ്രവൃത്തിയാണ്. ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 4(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഏറ്റെടുക്കൽ വിജ്ഞാപനം ഒരു വ്യക്തിയുടെ സ്വത്തവകാശം എടുത്തുകളയാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ, 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം യഥാർത്ഥത്തിൽ അതിന് വിപരീതമാണ്. ഇത് ഒരു വ്യക്തിക്ക് പ്രയോജനം നൽകുന്നു, അതിനാൽ ഇതിന് മുൻപ് ഒരു അന്വേഷണവും ആവശ്യമില്ല. അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ സ്വഭാവമുള്ള ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുമ്പോൾ, അതിന് മുൻപ് ബാധിക്കപ്പെട്ട കക്ഷിക്ക് വാദം കേൾക്കാൻ അവസരം നൽകിയിട്ടുണ്ടാകണം എന്നതാണ് നിയമം. 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനത്തിന് യഥാർത്ഥ ഭൂവുടമകൾക്ക് യാതൊരു നോട്ടീസോ വാദം കേൾക്കാനുള്ള അവസരമോ ആവശ്യമില്ല. 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം കാരണം ഏതെങ്കിലും വ്യക്തിക്ക് സങ്കടമുണ്ടെങ്കിൽ, അത് ഏറ്റെടുക്കലിന്റെ ഗുണഭോക്താവിനായിരിക്കും, ഈ

കേസിൽ അത് പരിഷദാണ്, ഭൂവുടമകളല്ല. അതിനാൽ, പരിഷദ് തങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ **48(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം വഴി എടുത്തുമാറ്റപ്പെട്ടു എന്ന് പരാതിപ്പെട്ടാൽ അത് ന്യായീകരിക്കാവുന്നതാണ്, പ്രത്യേകിച്ചും ഭൂമി അവരിൽ നിക്ഷിപ്തമായതിന് ശേഷം. അതിനാൽ, **48(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ഒരു അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ ഉത്തരവാണെന്ന വാദം തള്ളുന്നു. തൽഫലമായി, **48(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കാൻ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **21-**ാം വകുപ്പിനെ ആശ്രയിക്കാൻ സർക്കാരിന് കഴിയില്ല എന്ന വാദവും തള്ളുന്നു. **[20, 22** എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ**][1070-**എഫ്**; 1071-**സി, എഫ്-എച്ച്**; 1072-**എ-ബി**]**

ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ *(*ഗ്വാളിയോർ*)* എം.പി. ലിമിറ്റഡ് *v.* സി.ഐ.ടി **(2018) 4** എസ്.സി.സി **494 : [2018] 10** എസ്.സി.ആർ **481;** എച്ച്.സി. സുമൻ *v.* റീഹാബിലിറ്റേഷൻ മിനിസ്ട്രി എംപ്ലോയീസ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഹൗസ് ബിൽഡിംഗ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡ് ന്യൂ ഡൽഹിയും മറ്റുള്ളവരും. **(1991) 4** എസ്.സി.സി **485: [1991] 3** എസ്.സി.ആർ **839** – ബാധകമല്ലെന്ന് വിധിച്ചു.

3. ഹൈക്കോടതിയുടെ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ട ഉത്തരവുകൾ റദ്ദാക്കുകയും എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച റിട്ട് ഹർജികൾ തള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു. ഏറ്റെടുക്കൽ എല്ലാ അർത്ഥത്തിലും പൂർത്തിയായതുകൊണ്ട്, ഭൂമി ഏറ്റെടുത്ത പൊതു ആവശ്യത്തിനായി അപ്പീൽവാദിക്ക് മുന്നോട്ട് പോകാവുന്നതാണ്. **[27-**ആം ഖണ്ഡിക**][1073-**ബി-സി**]**

മുത അസോസിയേറ്റ്സും മറ്റുള്ളവരും. *v.* സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് മഹാരാഷ്ട്രയും മറ്റുള്ളവരും. **(2013) 14** എസ്.സി.സി **304: [2013] 10** എസ്.സി.ആർ **1051 –** പരാമർശിച്ചു.

കേസ് നിയമ പരാമർശം

[2018] 10 എസ്.സി.ആർ **481**	ബാധകമല്ലെന്ന് വിധിച്ചു	**17**–ാം ഖണ്ഡിക
[1991] 3 എസ്.സി.ആർ **839**	ബാധകമല്ലെന്ന് വിധിച്ചു	**18**–ാം ഖണ്ഡിക
[2013] 10 എസ്.സി.ആർ **1051**	പരാമർശിച്ചു	**25**–ാം ഖണ്ഡിക

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: 2011-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം.8083.

അലഹബാദ് ഹൈക്കോടതിയിലെ 2005-ലെ റിട്ട് ഹർജി നം.64727-ലെ 2010 ഓഗസ്റ്റ് 31-ലെ വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും നിന്നുള്ളത്.

ഇതോടൊപ്പം

2011-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം.8072.

അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി വിശ്വജിത് സിംഗ്, പങ്കജ് സിംഗ്, വീണാ കൗൾ സിംഗ് എന്നീ അഭിഭാഷകർ.

എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി കൃഷ്ണം മിശ്ര, പരം കുമാർ മിശ്ര, ഷർമിള ഉപാധ്യായ, ആനന്ദ് വർമ്മ, ചിത്രങ്ക നായിക്, അപൂർവ പാണ്ഡെ എന്നീ അഭിഭാഷകർ.

കോടതിയുടെ വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്.

ജസ്റ്റിസ് വി.രാമസുബ്രമണ്യൻ.

1. ഉത്തർപ്രദേശ് സംസ്ഥാനത്തെ ഭവന നിർമ്മാണത്തിനും വികസനത്തിനുമുള്ള ഒരു നിയമപരമായ അധികാരിയായ യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദ്, ഹൈക്കോടതി ഓഫ് ജൂഡിക്കേച്ചർ അറ്റ് അലഹബാദിന്റെ ഉത്തരവുകളെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഈ അപ്പീലുകളുമായി വന്നിരിക്കുകയാണ്. ഈ ഉത്തരവുകൾ, ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് എതിർകക്ഷികളുടെ ഭൂമി ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച മുൻ വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കിയിരുന്നു.

2. അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ വിശ്വജിത് സിംഗ്, എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകരായ മിസ്റ്റർ കൃഷ്ണം മിശ്ര, മിസ്റ്റർ ആനന്ദ് വർമ്മ എന്നിവരെ ഞങ്ങൾ കേട്ടു.

3. ഭവന/താമസ സൗകര്യം ഒരുക്കുക എന്ന പൊതു ആവശ്യത്തിനായി ഗോരഖ്പൂർ ജില്ലയിലെ തെഹ്സിൽ-സാദർ, മിർസാപൂർ ഗ്രാമത്തിൽ 1.85 ഏക്കർ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനായി 1919-ലെ യുണൈറ്റഡ് പ്രോവിൻസസ് ടൗൺ ഇംപ്രൂവ്മെന്റ് നിയമത്തിലെ (ഇനി "യു.പി. നിയമം" എന്ന് പരാമർശിക്കുന്നു) 36-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം 1964 ജൂലൈ 25-ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഒരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഈ വിജ്ഞാപനം 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 4(1) വകുപ്പിന് സമാനമാണ്.

4. മേൽപ്പറഞ്ഞ വിജ്ഞാപനത്തെ തുടർന്ന് യു.പി. നിയമത്തിലെ 42-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം 1967 ജൂൺ 17-ന് മറ്റൊരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു, ഇത് 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിന്റെ 6-ാം വകുപ്പിന് തുല്യമാണ്. അടിയന്തര വ്യവസ്ഥ പ്രയോഗിക്കും എന്ന് പറയുകയും പ്രഖ്യാപനം നടത്തുന്നതിന് മുമ്പ് അന്വേഷണം ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്തുവെന്ന് തോന്നുന്നു. 0.028 ഏക്കർ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള പ്ലോട്ട് നം.292/2

ഒഴികെയുള്ള മുഴുവൻ ഭൂമിയുടെയും കൈവശാവകാശം 1970 ജൂലൈ 24-ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഏറ്റെടുക്കുകയും 1971 മാർച്ച് 30-ന് ഒരു അവാർഡ് പാസാക്കുകയും ചെയ്തു.

5. 1983 മുതൽ ഭൂവുടമകൾ ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഭൂമി ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിച്ചു, പക്ഷേ അവരുടെ ഭാഗ്യം ഒരു കസേരകളി പോലെ മാറിമറിഞ്ഞു.

6. ഒടുവിൽ, 1965-ലെ യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദ് അധിനിയമത്തിന്റെ 49(1) വകുപ്പ് പ്രകാരവും 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിന്റെ 48(1) ,49(1) എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരവും 2003 ഏപ്രിൽ 7-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനം വഴി ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കി. എന്നാൽ ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ, ഭൂമി ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ ഭൂവുടമകൾ തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകി വഞ്ചന കാണിച്ചു എന്ന കാരണത്താൽ 2003 ഏപ്രിൽ 7-ലെ വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ട് സർക്കാർ 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ന് മറ്റൊരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു.

7. 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ലെ ഈ വിജ്ഞാപനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് യഥാർത്ഥ ഭൂവുടമകൾ 2005-ലെ റിട്ട് ഹർജി (സി) നം.64727-ഉം, യഥാർത്ഥ ഉടമകളിൽ നിന്ന് ഭൂമിയുടെ ഒരു ഭാഗം വാങ്ങിയവർ 2008-ലെ റിട്ട് ഹർജി നം.50151-ഉം സമർപ്പിച്ചു. ഈ രണ്ട് റിട്ട് ഹർജികളും ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് 2010 ഓഗസ്റ്റ് 31-ലെ ഉത്തരവിലൂടെ അനുവദിച്ചു, ഒരു വിജ്ഞാപനം വഴി ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കിയാൽ, ഒരു പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ പ്രക്രിയ ആരംഭിച്ചാൽ മാത്രമേ സർക്കാരിന് ഭൂമി തിരികെ നേടാനാകൂ എന്ന് വിധിച്ചു. ഈ ഉത്തരവിൽ അതൃപ്തർ ആയ ഭവന വികസന അധികാരി മേൽപ്പറഞ്ഞ അപ്പീലുകളുമായി വന്നിരിക്കുകയാണ്.

8. എതിർവാദങ്ങൾ പരിഗണിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള 2003 ഏപ്രിൽ 7-ലെ യഥാർത്ഥ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ച

പശ്ചാത്തലവും, മുൻ വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ട് 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിനുള്ള കാരണങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്. ഈ പശ്ചാത്തലവും കാരണങ്ങളും 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിജ്ഞാപനത്തിൽ വളരെ ചുരുക്കത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്, അതിനാൽ ഇത് താഴെ പറയുന്നതുപോലെ പകർത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു:

> "ഗോരഖ്പൂരിലെ മിർസാപൂർ/ബെറ്റിയഹാത ഗ്രാമത്തിലെ ഭൂമി *1919*-ലെ യു.പി. ടൗൺ ഇംപ്രൂവ്മെന്റ് നിയമം പ്രകാരം യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദിന്റെ ഗോരഖ്പൂരിലെ ബെറ്റിയഹാത സൗത്ത് സ്കീമിനായി ഏറ്റെടുക്കുകയും പിന്നീട് *1965* ജൂൺ *8*-ന് ആ പ്രദേശം ആസൂത്രിത വികസനത്തിനായി യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദിന് കൈമാറുകയും ചെയ്തു. *1894*-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ *17*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം സംസ്ഥാന സർക്കാർ *1970* ജനുവരി *13*-ന് *93Ka/37-19(1)(16)-66* നം.വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു.
>
> ഖസ്ര നം.*257* (റക്ബ *0.51* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*254* (റക്ബ *0.30* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*255/1* (റക്ബ *0.18* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*255/2* (റക്ബ *0.18* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*291/1* (റക്ബ *0.31* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*291/2* (റക്ബ *0.31* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*292/1* (റക്ബ *0.03* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*292/2* (റക്ബ *0.03* ഏക്കർ) എന്നീ ഖസ്രകളിൽ ഉൾപ്പെട്ട മൊത്തം *1.85* ഏക്കർ ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, അന്തരിച്ച റോജന്റെ ഭാര്യ ശ്രീമതി. ഷാകൂറാൻ, അന്തരിച്ച സലാർബക്സിന്റെ മക്കളായ ശ്രീ. നൂർ മുഹമ്മദ്, ശ്രീ. ഷാഫി മുഹമ്മദ്, ശ്രീ. റംജാൻ മുഹമ്മദ് എന്നിവർ ചേർന്ന് സമർപ്പിച്ച *1983* ഫെബ്രുവരി *28*-ലെ അപേക്ഷയും ചീഫ് സെക്രട്ടറിക്ക് അയച്ച തീയതി രേഖപ്പെടുത്താത്ത കത്തും *1984* ജനുവരി *23*-ന് സർക്കാരിന് ലഭിച്ചു. ഈ അപേക്ഷയിലൂടെ, തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികരുടെ *17* അല്ലെങ്കിൽ *18* ശ്മശാനങ്ങൾ

നിലവിലുള്ളതും തങ്ങൾ ഈ ഭൂമിയിൽ കൃഷി/ഹോർട്ടികൾച്ചർ ചെയ്ത് ഉപജീവനം കഴിക്കുന്നതുമായ മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥലങ്ങൾ പരിഷദ് ഏറ്റെടുത്തതായി അപേക്ഷകർ സർക്കാരിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തി. തങ്ങളുടെ കുടുംബത്തിൽ *20* അംഗങ്ങളുണ്ടെന്നും ആർക്കും സ്വന്തമായി വീടില്ലെന്നും അവർക്ക് ഈ ഭൂമിയിൽ വീടുവെച്ച് താമസിക്കണമെന്നും അപേക്ഷയിൽ പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അപേക്ഷകരിൽ നിന്ന് ലഭിച്ച അപേക്ഷകൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പരിഗണിച്ച്, *1985* ജനുവരി *30*-ന് *472/37-2-85-3 HB(108)/83* നം.സർക്കാർ ഉത്തരവ് പുറത്തിറക്കി. ഇതനുസരിച്ച് ഭൂവുടമകൾ ഭൂമി വിൽക്കാൻ പാടില്ല എന്ന വ്യവസ്ഥയോടെ മേൽപറഞ്ഞ ഖസ്രകളെ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കി. മേൽപറഞ്ഞ സർക്കാർ ഉത്തരവിന് പിന്നാലെ, യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദ് ഹൗസിംഗ് കമ്മീഷണർ *1985* ജനുവരി *30*-ലെ സർക്കാർ ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ച് സർക്കാരിന് കത്തെഴുതി. അതനുസരിച്ച്, *1985* ജൂൺ *27*-ന് സർക്കാർ ഒരു ഭേദഗതി ഉത്തരവ് പുറത്തിറക്കി. ഇതിലൂടെ *1985* ജനുവരി *30*-ലെ മുൻ ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുകയും, തർക്കത്തിലുള്ള ഭൂമിയിൽ മസാറുകൾ *(*മാസാറുകൾ*)* ഉണ്ടെങ്കിൽ അത് ഒഴിവാക്കി യോജനയുടെ ലേഔട്ട് ഭൂപടം പരിഷ്കരിക്കാവുന്നതാണെന്ന് പ്രത്യേകം പരാമർശിക്കുകയും ചെയ്തു.

മേൽപറഞ്ഞ ഉത്തരവിനെ തുടർന്ന്, അപേക്ഷകർ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയിൽ *19757/1985* നം.റിട്ട് ഹർജി സമർപ്പിച്ചു. ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയുടെ ഉത്തരവുകൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട്, അപേക്ഷകരുടെ സംയുക്ത നിവേദനം ഗൗരവമായി പരിഗണിച്ച ശേഷം, *1991* ഡിസംബർ *21*-ന് അത് നിരസിച്ചു. അപേക്ഷകർ വീണ്ടും ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതിയിൽ *5002/1992* നം.റിട്ട് ഹർജി സമർപ്പിക്കുകയും, അതിൽ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഹൈക്കോടതി *1999* മെയ് *19*-ന് "പിൻവലിച്ചതായി തള്ളി" എന്ന ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തു.

തുടർന്ന്, അപേക്ഷകർ സമർപ്പിച്ച നിവേദനങ്ങൾ സർക്കാർ കാലാകാലങ്ങളിൽ പരിശോധിച്ചു. തങ്ങളുടെ നിവേദനങ്ങളിൽ, അപേക്ഷകർ പ്രധാനമായും പറഞ്ഞിരുന്നത് അവർ ദരിദ്രരും തൊഴിൽരഹിതരുമാണെന്നാണ്. അവരുടെ കുടുംബത്തിൽ ആരും സർക്കാർ സർവീസിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മേൽപറഞ്ഞ ഭൂമി മാത്രമായിരുന്ന അവരുടെ ഉപജീവനമാർഗ്ഗം എന്നും, അവർ ആ ഭൂമിയിൽ കൃഷി/ഹോർട്ടികൾച്ചർ ചെയ്ത് ഉപജീവനം കണ്ടെത്തി വരുകയാണെന്നും അവർ അറിയിച്ചു. അവരുടെ കുടുംബത്തിൽ *20* അംഗങ്ങളുണ്ടെന്നും ആർക്കും സ്വന്തമായി വീടില്ലെന്നും അവർക്ക് ആ ഭൂമിയിൽ വീടുവെച്ച് താമസിക്കണമെന്നും അവർ പറഞ്ഞു. പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങൾ ആ ഭൂമിയിൽ നിലവിലുണ്ടെന്നും, സർക്കാരിന്റെ പൊതു നയം അനുസരിച്ച് അത്തരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാൻ പാടില്ലെന്നും അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. നിവേദനത്തിലെ വസ്തുതകളും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വമായ പരിശോധനയും കണക്കിലെടുത്ത്, ഖസ്ര നം.*257* (റക്ബ *0.51* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*254* (റക്ബ *0.30* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*255/1* (റക്ബ *0.18* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*255/2* (റക്ബ *0.18* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*291/1* (റക്ബ *0.31* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*291/2* (റക്ബ *0.31* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*292/1* (റക്ബ *0.03* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*292/2* (റക്ബ *0.03* ഏക്കർ) എന്നീ ഖസ്രകളിൽ ഉൾപ്പെട്ട മൊത്തം *1.85* ഏക്കർ ഭൂമിയെ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് *2003* ഏപ്രിൽ *7*-ന് *1049/9-Aa-2-2003-3 HB (AB)/83* നം.വിജ്ഞാപനം പുറത്തിറക്കി.

ഈ വിജ്ഞാപനത്തിന് ശേഷം, ഒഴിവാക്കപ്പെട്ട മേൽപറഞ്ഞ ഭൂമി വാണിജ്യ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗിക്കുന്നതായും, ഭൂമി മാഫിയകൾ അനധികൃത നിർമ്മാണങ്ങൾ നടത്തി ഭൂമി വാങ്ങുകയും വിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നതായും വിവിധ സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്ന് സർക്കാരിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. പരാതികളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഭവന നിർമ്മാണ കമ്മീഷണറുടെ നേതൃത്വത്തിൽ അന്വേഷണം

നടത്തുകയും ഭൂമിയുടെ ഏറ്റവും പുതിയ സ്ഥിതി തേടുകയും ചെയ്യുക. ഭവന നിർമ്മാണ കമ്മീഷണർ തന്റെ അന്വേഷണ റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുകയും താഴെ പറയുന്ന വിവരങ്ങൾ അറിയിക്കുകയും ചെയ്യുക:

a) ഖസ്ര നം.*254* (റക്ബ *0.30* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*255* (റക്ബ *0.36* ഏക്കർ), ഖസ്ര നം.*257* (റക്ബ *0.51* ഏക്കർ) എന്നിവയിലെ മൊത്തം *1.17* ഏക്കർ ഭൂമിയിൽ നിന്ന് *1.00* ഏക്കർ ഭൂമി *2003* ഏപ്രിൽ *23*-ന് ഒരു ഉടമ്പടി പ്രകാരം വിറ്റഴിച്ചു.

b) ഖസ്ര നം.*255*-ൽ നിന്ന് *5220* ചതുരശ്ര അടി ഭൂമി ദേവരിയ ജില്ലയിലെ ജാകേതിന്റെ മകൻ ശ്രീ. ശ്രാവണിന് *2004* ഏപ്രിൽ *29*-ന് രജിസ്ട്രേഷൻ വഴി വിറ്റു.

c) ഖസ്ര നം.*254*-ൽ നിന്ന് *2370* ചതുരശ്ര അടി ഭൂമി ശ്രീ. മഹാവീർ പ്രസാദിന്റെ മകൻ ശ്രീ. ബജ്രംഗ് പ്രസാദ് ഗുപ്തയ്ക്ക് *2004* സെപ്റ്റംബർ *16*-ന് രജിസ്ട്രേഷൻ വഴി വിറ്റു.

d) ഖസ്ര നം.*254, 255* എന്നിവയിൽ നിന്ന് *9000* ചതുരശ്ര അടി ഭൂമി ശ്രീ. ഹരി പ്രസാദ് ഛാബരിയയുടെ ഭാര്യ ശ്രീമതി. ലളിത ഛാബരിയയ്ക്ക് *2004* സെപ്റ്റംബർ *21*-ന് രജിസ്ട്രേഷൻ വഴി വിറ്റു.

e) ഖസ്ര നം.*257*-ലെ മുഴുവൻ *0.51* ഏക്കർ ഭൂമിയും ശ്രീ. കൃഷ്ണ സിംഗിന്റെ ഭാര്യ ശ്രീമതി. വർത്തികാ സിംഗിനും ശ്രീ. ശിവ് പൂജൻ സിംഗിന്റെ മകൻ ശ്രീ. ബ്രിജേഷ് കുമാർ സിംഗിനും *2004* സെപ്റ്റംബർ *16*-ന് രജിസ്ട്രേഷൻ വഴി വിറ്റു.

മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളിൽ നിന്ന്, അപേക്ഷകർ സർക്കാരിന് മുന്നിൽ വെച്ച വസ്തുതകൾ, അതായത് *2003* ഏപ്രിൽ *7*-ലെ വിജ്ഞാപനം വഴി അവരുടെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കാൻ കാരണമായത് തെറ്റിദ്ധാരണ ഉണ്ടാക്കുന്നതും

വ്യാജവുമാണെന്ന് വ്യക്തമാണ്. അപേക്ഷകർ ഭൂമി ചെറിയ പ്ലോട്ടുകളായി വിഭജിച്ച് വിൽക്കുന്ന പ്രക്രിയയിലാണെന്നും, അവർ ഭൂമി ഉപജീവനത്തിനായി കൃഷി ചെയ്യുന്നതിനോ മറ്റേതെങ്കിലും ആവശ്യത്തിനോ ഉപയോഗിക്കുന്നില്ലെന്നും തെളിഞ്ഞു. അതുകൊണ്ട്, വേണ്ടത്ര പരിഗണനയ്ക്ക് ശേഷം, ഉത്തർപ്രദേശ് ഗവർണ്ണർ മേൽപറഞ്ഞ ഭൂമിയെ ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കി പുറപ്പെടുവിച്ച *1983* ഏപ്രിൽ *7*-ലെ *1049/9-Aa-2-2003-3 HB (AB)/83* നം.വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകുന്നു."

9. 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിജ്ഞാപനം ഹൈക്കോടതി റദ്ദാക്കിയതിന്റെ പ്രധാന കാരണം, 1894-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കപ്പെടുമെന്നും, അതിനാൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് ഭൂമി തിരികെ നേടാനുള്ള ഏക വഴി പുതുതായി ഏറ്റെടുക്കൽ പ്രക്രിയ ആരംഭിക്കുകയാണെന്നുമായിരുന്നു. ഈ യുക്തി രണ്ട് അടിസ്ഥാനങ്ങളിലാണ്: (i) ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് പിൻവലിക്കാൻ വ്യവസ്ഥയുണ്ടെങ്കിലും, 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കാൻ നിയമത്തിൽ വ്യവസ്ഥയില്ല; (ii) ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ, ഭൂമി യഥാർത്ഥ ഉടമയിൽ നിക്ഷിപ്തമാകുമെന്നും, അതിനാൽ നിയമത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടിക്രമങ്ങൾ പാലിക്കാതെ കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ലെന്നും.

10. എന്നാൽ ആദ്യത്തെ വാദത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, 1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 21-ാം വകുപ്പ് ഒരു പൂർണ്ണമായ ഉത്തരമാണ്. അതിങ്ങനെ വായിക്കുന്നു:

"21. വിജ്ഞാപനങ്ങൾ, ഉത്തരവുകൾ, നിയമങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ഉപനിയമങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കാനുള്ള അധികാരം, കൂട്ടിച്ചേർക്കാനുള്ള, ഭേദഗതി ചെയ്യാനുള്ള, വ്യത്യാസപ്പെടുത്താനുള്ള അല്ലെങ്കിൽ റദ്ദാക്കാനുള്ള അധികാരം. - ഏതെങ്കിലും കേന്ദ്ര നിയമമോ ചട്ടങ്ങളോ വിജ്ഞാപനങ്ങൾ, ഉത്തരവുകൾ, നിയമങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ഉപനിയമങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ അധികാരം നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ആ അധികാരത്തിൽ, അതേ രീതിയിലും അതേ അനുമതിക്കും വ്യവസ്ഥകൾക്കും (എന്തെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ) വിധേയമായി, പുറപ്പെടുവിച്ച അത്തരം ഏതെങ്കിലും വിജ്ഞാപനങ്ങൾ, ഉത്തരവുകൾ, നിയമങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ഉപനിയമങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കാനും ഭേദഗതി ചെയ്യാനും വ്യത്യാസപ്പെടുത്താനും റദ്ദാക്കാനുമുള്ള അധികാരവും ഉൾപ്പെടുന്നു."

11. അതിനാൽ, വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കാനുള്ള അധികാരത്തിൽ വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കാനുള്ള അധികാരവും ഉൾപ്പെടും. ഈ നിലപാട് നേരത്തെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ എതിർകക്ഷികൾ ഉന്നയിച്ചിരുന്നില്ല. വാസ്തവത്തിൽ, 1983 ഫെബ്രുവരി 28-ന് എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷയിൽ, 1985 ജനുവരി 30-ന് സർക്കാർ ഒരു കത്ത് പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഭൂവുടമകൾ ഭൂമി വിൽക്കരുതെന്ന വ്യവസ്ഥയോടെ ഭൂമി ഒഴിവാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ നടപടികൾ ആരംഭിക്കാൻ പരിഷദിനോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുകയായിരുന്നു അത്. ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമിയിൽ തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികരുടെ ഏകദേശം 20 ശ്മശാനങ്ങൾ നിലവിലുണ്ടെന്ന വാദം മതപരമായ വികാരങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതുകൊണ്ട് ഈ വ്യവസ്ഥ നിശ്ചയിച്ചു. എന്നാൽ 1985 ജനുവരി 30-ന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ മുന്നോട്ടുവെച്ച നിർദ്ദേശത്തെ പരിഷദ് എതിർത്തു. ഭൂവുടമകൾ ഏറ്റെടുക്കലിനെതിരെ എതിർപ്പ് ഉന്നയിച്ചപ്പോൾ ഒരു ശ്മശാനങ്ങളെക്കുറിച്ചും പരാമർശിച്ചിരുന്നില്ല എന്നതായിരുന്നു അവരുടെ എതിർപ്പിന് കാരണം. അത്തരം

എതിർപ്പുകളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, സർക്കാർ 1985 ജൂൺ 27-ന് 30.01.1985 ലെ മുൻനിർദ്ദേശം പിൻവലിച്ചുകൊണ്ട് ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു.

12. അതിനാൽ, ഭൂവുടമകൾ 1985-ലെ സിവിൽ മിസലേനിയസ് റിട്ട് ഹർജി നം.19757-ൽ ഒരു റിട്ട് ഹർജി സമർപ്പിച്ചു. തങ്ങളെ കുടിയൊഴിപ്പിക്കരുതെന്ന് സർക്കാരിനും പരിഷദിനും നിർദ്ദേശം നൽകണമെന്നായിരുന്നു അവരുടെ ആവശ്യം. ഈ റിട്ട് ഹർജി 1988 സെപ്റ്റംബർ 30-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം തീർപ്പാക്കി. അതുവഴി, ഭൂവുടമകൾക്ക് ഒരു മാസത്തിനകം സർക്കാരിന് നിവേദനം സമർപ്പിക്കാൻ അനുമതി നൽകുകയും, പ്രസ്തുത നിവേദനം പരിഗണിക്കാൻ സംസ്ഥാന സർക്കാരിനോട് നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു.

13. പ്രസ്തുത ഉത്തരവിനെ തുടർന്ന്, ഭൂവുടമകൾ 1988 ഒക്ടോബർ 10-ന് ഒരു നിവേദനം സമർപ്പിച്ചു. എന്നാൽ, ഭൂമി ഇതിനകം പരിഷദിൽ നിക്ഷിപ്തമാണെന്നും പരിഷദ് ഉടമയായി കഴിഞ്ഞുവെന്നും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് 1991 ഡിസംബർ 21-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം സംസ്ഥാന സർക്കാർ അത് നിരസിച്ചു.

14. 1991 ഡിസംബർ 21-ലെ ഈ നിരസിക്കൽ ഉത്തരവിനെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട്, ഭൂവുടമകൾ 1992-ലെ ഡബ്ല്യു.പി. (സി) നം.5002-ൽ ഒരു പുതിയ റിട്ട് ഹർജി സമർപ്പിച്ചു. എന്നാൽ, ഈ റിട്ട് ഹർജി 1999 ഏപ്രിൽ 9-ന് പിൻവലിച്ചു എന്ന് കാട്ടി തള്ളി. അതിനുശേഷം, 1999 മെയ് 29-ന് ഒരു പുതിയ നിവേദനം സമർപ്പിച്ചു. ഭൂവുടമകളുടെ പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങളും മസാറുകളും അവിടെയുണ്ടെന്നും, ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമിയിൽ പതിവായി മതപരമായ പരിപാടികൾ നടക്കുന്നുണ്ടെന്നും ആ നിവേദനത്തിൽ ആവർത്തിച്ചു. ഈ നിവേദനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം 2003 ഏപ്രിൽ 7-ലെ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചത്.

15. അതിനാൽ, ഭൂവുടമകൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ മതപരമായ വികാരങ്ങൾ പറഞ്ഞ് ഒളിച്ചുകളി നടത്തുകയായിരുന്നുവെന്നും, അത് 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം 2003 ഏപ്രിൽ 7-ലെ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കാൻ ഇടയാക്കിയെന്നും വ്യക്തമാണ്. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകി ഭൂവുടമകളാണ് 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം നേടിയെടുത്തത്. ഭൂവുടമകൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ സർക്കാരിനെ കബളിപ്പിച്ച് 2003 ഏപ്രിൽ 7-ലെ വിജ്ഞാപനം കരസ്ഥമാക്കുകയായിരുന്നു. അതിനാൽ, ഒരു പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടിക്രമങ്ങളിലൂടെ മാത്രമേ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന് വാദിക്കാൻ അവരെ അനുവദിക്കാനാവില്ല.

16. എതിർകക്ഷികളായ ഭൂവുടമകളുടെ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചത്, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 21-ാം വകുപ്പ്, സ്ഥാവര സ്വത്തുക്കളിൽ നിക്ഷിപ്ത അവകാശങ്ങൾ നൽകുന്ന ഒരു വിജ്ഞാപനം റദ്ദാക്കാൻ സർക്കാരിന് സമഗ്രമായ അധികാരം നൽകുന്നില്ലെന്നാണ്, പ്രത്യേകിച്ചും 1894-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിൽ അങ്ങനെയൊരു അധികാരം വിഭാവനം ചെയ്യാത്തപ്പോൾ. സ്വത്തവകാശം ഒരു മൗലികാവകാശമല്ലെങ്കിലും, ഒരു ഭരണഘടനാപരമായ അവകാശമായും മനുഷ്യാവകാശമായും കണക്കാക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നും, അതിനാൽ, എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ പറയുന്നതനുസരിച്ച്, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 21-ാം വകുപ്പ് ഉപയോഗിച്ച് അത് എടുത്തുകളയാനാവില്ലെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

17. മേൽപറഞ്ഞ വാദത്തെ പിന്തുണച്ചുകൊണ്ട്, എതിർകക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ ശ്രീ. ആനന്ദ് വർമ്മ, ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ *(ഗ്വാളിയോർ)* എം.പി. ലിമിറ്റഡ് ***vs*** സി.ഐ.ടി[1] എന്ന കേസിൽ ഈ കോടതിയുടെ വിധി ഉദ്ധരിച്ചു, അതിൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

1 (2018) 4 എസ്.സി.സി 494

"*21.* ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ *21*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനമോ ഉത്തരവോ റദ്ദാക്കാനുള്ള പൊതു അധികാരം, വിജ്ഞാപനമോ ഉത്തരവോ പുറപ്പെടുവിച്ച നിയമത്തിലെ പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥകളുടെ വിഷയവസ്തു, സന്ദർഭം, ഫലം എന്നിവയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ മനസ്സിലാക്കണം. ഒരു വിജ്ഞാപനമോ ഉത്തരവോ പ്രകാരം നടപ്പിലാക്കാവുന്ന ഒരു അവകാശം വന്നുകഴിഞ്ഞാൽ ഈ അധികാരം ലഭ്യമല്ല. കൂടാതെ, ഒരു അർദ്ധ-ജുഡീഷ്യൽ ഉത്തരവ് വ്യത്യാസപ്പെടുത്താനോ ഭേദഗതി ചെയ്യാനോ പുനഃപരിശോധിക്കാനോ *21*-ാം വകുപ്പ് ബാധകമല്ല..."

18. എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകൻ, എച്ച്.സി. സുമൻ ***v.*** റീഹാബിലിറ്റേഷൻ മിനിസ്ട്രി എംപ്ലോയീസ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഹൗസ് ബിൽഡിംഗ് സൊസൈറ്റ് ലിമിറ്റഡും മറ്റുള്ളവരും[2] എന്ന കേസിലെ വിധിയെയും ആശ്രയിച്ചു. നിയമപരമായി നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു കക്ഷിക്ക് അനുകൂലമായി ഉണ്ടാക്കിയ ഗണ്യമായ അവകാശം, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിൽ ലഭ്യമായ റദ്ദാക്കാനുള്ള പൊതു അധികാരം ഉപയോഗിച്ച് പിന്നീട് വരുന്ന ഒരു ഉത്തരവ് വഴി എടുത്തുകളയാൻ കഴിയില്ലെന്ന് ആ വിധിയിൽ പറയുന്നു.

19. എന്നാൽ ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ (മേൽപ്പറഞ്ഞത്) കേസിലെ വിധി, 1961-ലെ ആദായനികുതി നിയമത്തിലെ 12-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു ഉത്തരവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. ഇത് ഒരു അർദ്ധ-ജുഡീഷ്യൽ ഉത്തരവായിരുന്നുവെന്ന് സമ്മതിക്കപ്പെട്ടതാണ്. പ്രസ്തുത വിധിയുടെ 19, 20 എന്നീ ഖണ്ഡികകളിൽ, *"12*-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം സി.ഐ.ടി.ക്ക് വിനിയോഗിക്കാവുന്ന ധർമ്മങ്ങൾ നിയമനിർമ്മാണപരമോ നിർവ്വഹണപരമോ അല്ല, മറിച്ച് അവ യഥാർത്ഥത്തിൽ അർദ്ധ-ജുഡീഷ്യൽ സ്വഭാവമുള്ളതാണ്" എന്നും, "ആദായനികുതി നിയമത്തിലെ ***12***-എ വകുപ്പ്

2 (1991) 4 എസ്.സി.സി 485

പ്രകാരമുള്ള ഒരു ഉത്തരവ്, വിജ്ഞാപനം/നിയമങ്ങൾ/ഉപനിയമങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സ്വഭാവത്തിലുള്ള *21*-ാം വകുപ്പിൽ പറയുന്ന ഉത്തരവുകളുടെ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നില്ല" എന്നും ഈ കോടതി ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

20. എന്നാൽ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ, ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന ഭാഷയിൽ നിന്ന് മനസ്സിലാക്കാവുന്നതുപോലെ ഭരണപരമായ സ്വഭാവമുള്ളതാണ്. നിയമത്തിലെ 48-ാം വകുപ്പ് ഇപ്രകാരം പറയുന്നു:

> **48.** ഏറ്റെടുക്കൽ നിർബന്ധമല്ല, എന്നാൽ പൂർത്തിയാക്കാത്ത പക്ഷം നഷ്ടപരിഹാരം നൽകണം.
>
> *(1) 36*-ാം വകുപ്പിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കേസിലൊഴികെ, കൈവശം എടുക്കാത്ത ഏതെങ്കിലും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിൽ നിന്ന് പിൻവലിക്കാൻ സർക്കാരിന് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്.
>
> *(2)* അത്തരം ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് സർക്കാർ പിൻവലിക്കുമ്പോഴെല്ലാം, നോട്ടീസോ അതുപ്രകാരമുള്ള ഏതെങ്കിലും നടപടികളോ കാരണം ഉടമയ്ക്ക് സംഭവിച്ച നാശനഷ്ടത്തിനുള്ള നഷ്ടപരിഹാരത്തുക കളക്ടർ നിർണ്ണയിക്കണം, കൂടാതെ പ്രസ്തുത ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഈ നിയമപ്രകാരമുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ നടത്തുന്നതിന് അയാൾക്ക് ന്യായമായ എല്ലാ ചെലവുകളും സഹിതം താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തിക്ക് ആ തുക നൽകണം.
>
> *(3)* ഈ നിയമത്തിലെ ഭാഗം *III*, ഈ വകുപ്പ് പ്രകാരം നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് കഴിയുന്നിടത്തോളം ബാധകമായിരിക്കും."

48(1) വകുപ്പിൽ നൽകിയിരിക്കുന്നത് ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് പിൻവലിക്കാനുള്ള അധികാരമോ സ്വാതന്ത്ര്യമോ ആണ്. ഇത് ഒരു ഭരണപരമായ നടപടിയാണ്. അതിനാൽ, ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ ഡെവലപ്മെന്റ് കോർപ്പറേഷൻ (മുകളിൽ പറഞ്ഞത്) കേസിലെ വിധിയെ ആശ്രയിക്കുന്നത് തെറ്റാണ്.

21. അതേ കാരണത്താൽ, എച്ച്.സി. സുമൻ കേസിലെ വിധിയും എതിർകക്ഷികൾക്ക് സഹായകരമല്ല. കാരണം, പിൻവലിക്കാൻ ശ്രമിച്ച ലെഫ്റ്റനന്റ് ഗവർണറുടെ ആദ്യ വിജ്ഞാപനം, ഒരു സ്റ്റാറ്റ്യൂട്ടറി അപ്പീലിൽ ലെഫ്റ്റനന്റ് ഗവർണർ പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ ഉത്തരവിനെ തുടർന്നായിരുന്നു. അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ ഉത്തരവ് ഒരു നിക്ഷിപ്ത അവകാശം സൃഷ്ടിച്ചു, അത് ഒരു വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു. അതിനാൽ, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിൽ ലഭ്യമായ റദ്ദാക്കാനുള്ള പൊതു അധികാരം ഉപയോഗിച്ച് അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ ഉത്തരവ് സൃഷ്ടിച്ച നിക്ഷിപ്ത അവകാശം എടുത്തുകളയാൻ കഴിയില്ലെന്ന് എച്ച്.സി. സുമൻ കേസിലെ വിധിയുടെ 35-ാം ഖണ്ഡികയിൽ ഈ കോടതി വ്യക്തമാക്കി. അതിനാൽ, പ്രസ്തുത വിധിയിലെ യുക്തി ഈ കേസിൽ ബാധകമല്ല.

22. ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ 4(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഏറ്റെടുക്കൽ വിജ്ഞാപനം ഒരു വ്യക്തിയുടെ സ്വത്തവകാശം ഇല്ലാതാക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ, 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനം ഇതിന് വിപരീതമാണ്. ഇത് ഒരു വ്യക്തിക്ക് ആനുകൂല്യം നൽകുന്നതിനാൽ, ഇതിന് ഒരു അന്വേഷണത്തിന്റെ ആവശ്യമില്ല. ഒരു ഉത്തരവ് അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ സ്വഭാവമുള്ളതാണെങ്കിൽ, അതിന് മുമ്പ് ബാധിക്കപ്പെട്ട കക്ഷിക്ക് വാദം കേൾക്കാൻ അവസരം നൽകിയിരിക്കണം എന്നതാണ് അതിന്റെ സാരം. 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനത്തിന് യഥാർത്ഥ ഭൂവുടമകൾക്ക് നോട്ടീസോ വാദം കേൾക്കാൻ അവസരമോ നൽകാനുള്ള ബാധ്യതയില്ല.

48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം കാരണം ആർക്കെങ്കിലും വിഷമമുണ്ടാകുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അത് ഏറ്റെടുക്കലിന്റെ ഗുണഭോക്താവിനായിരിക്കും, ഈ സാഹചര്യത്തിൽ അത് പരിഷദാണ്, അല്ലാതെ ഭൂവുടമകളല്ല. അതിനാൽ, പരിഷദിന് അവകാശങ്ങൾ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം വഴി നിഷേധിക്കപ്പെട്ടു എന്ന പരാതി ഉന്നയിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം, പ്രത്യേകിച്ചും ഭൂമി അവരിൽ നിക്ഷിപ്തമായതിന് ശേഷം.

23. അതിനാൽ, 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനം അർദ്ധ-ജൂഡീഷ്യൽ ഉത്തരവാണെന്ന വാദം ഞങ്ങൾ തള്ളിക്കളയുന്നു. തൽഫലമായി, 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കാൻ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 21-ാം വകുപ്പിനെ സർക്കാരിന് ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന വാദവും ഞങ്ങൾ തള്ളിക്കളയുന്നു.

24. 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ഒരു നിക്ഷിപ്ത അവകാശം സൃഷ്ടിച്ചുവെന്നും, അത് പിന്നീട് വരുന്ന റദ്ദാക്കൽ വിജ്ഞാപനം വഴി ഏകപക്ഷീയമായി എടുത്തുകളയാൻ കഴിയില്ലെന്നുമുള്ള വാദത്തിന്റെ രണ്ടാം ഭാഗത്തേക്ക് വരുമ്പോൾ, ആദ്യ വിജ്ഞാപനം എതിർകക്ഷികൾ തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ നൽകിയും വഞ്ചനയിലൂടെയും നേടിയെടുത്തതാണെന്ന് ഞങ്ങൾ പറയേണ്ടതുണ്ട്. ഏറ്റെടുക്കൽ ഒഴിവാക്കാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ, തങ്ങളുടെ പൂർവ്വികരുടെ ശ്മശാനങ്ങൾ അവിടെയുണ്ടെന്ന് അവർ അവകാശപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ആദ്യ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിന് ശേഷം, അവർ ഭൂമി മൂന്നാം കക്ഷികൾക്ക് വിൽക്കാൻ തുടങ്ങി. ഈ മൂന്നാം കക്ഷികൾ എതിർകക്ഷികളുമായി ഒരേ മതവികാരങ്ങൾ പങ്കിടുന്നവരോ അങ്ങനെ ആകാൻ കഴിയുന്നവരോ അല്ല. ഭൂവുടമകൾ നടത്തിയ വിൽപനകളുടെ പട്ടിക അടങ്ങിയ 2005 സെപ്റ്റംബർ 15-ലെ രണ്ടാമത്തെ വിജ്ഞാപനം ഞങ്ങൾ ഇതിനകം ഉദ്ധരിച്ചു. ഭവന നിർമ്മാണ കമ്മീഷണർ നടത്തിയ അന്വേഷണത്തിൽ ഭൂമി മാഫിയകൾ ഭൂമി കൈവശപ്പെടുത്തിയതായി വെളിപ്പെട്ടു.

വഞ്ചനയും തെറ്റിദ്ധാരണയും വഴി നേടിയെടുത്ത ഒരു ഉത്തരവ് ഒരു നിക്ഷിപ്ത അവകാശവും നൽകില്ലെന്നും, അതിനാൽ ഭ്രവുടമകൾക്ക് നിക്ഷിപ്തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ 300A അനുച്ഛേദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലോ തങ്ങളുടെ അവകാശവാദം ഉന്നയിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കേണ്ടത് വളരെ പ്രധാനമാണ്.

25. രസകരമെന്നു പറയട്ടെ, എതിർകക്ഷികളുടെ അഭിഭാഷകനായ ശ്രീ. ആനന്ദ് വർമ്മ, ഈ കോടതിയുടെ മുത്ത അസോസിയേറ്റ്സ് ***&*** മറ്റുള്ളവർ ***v.*** മഹാരാഷ്ട്ര സർക്കാരും മറ്റുള്ളവരും[3] എന്ന കേസിലെ വിധിയെ ആശ്രയിച്ചത്, തർക്കവിഷയമായ വിജ്ഞാപനം ഭരണപരമായ സ്വഭാവമുള്ളതാണെങ്കിൽ പോലും, ഭ്രവുടമകൾക്ക് വാദം കേൾക്കാൻ അവസരം നൽകിയ ശേഷമായിരിക്കണം അത് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതെന്ന തന്റെ വാദത്തെ പിന്തുണച്ചുകൊണ്ടാണ്. എന്നാൽ മുത്ത അസോസിയേറ്റ്സ് (മേൽപറഞ്ഞത്) കേസിലെ വിധി എതിർകക്ഷികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു ഇരുതല മൂർച്ചയുള്ള വാളാണ്. ആ കേസിൽ, ഭ്രപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ 48(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം പിൻവലിക്കാനുള്ള അധികാരം വിനിയോഗിക്കുമ്പോൾ പോലും, ഗ്രണഭോക്താവിന് നിർബന്ധമായും അവസരം നൽകണമെന്ന് ഈ കോടതി വിധിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ, മുത്ത അസോസിയേറ്റ്സിൽ നിന്ന് രണ്ട് തത്വങ്ങൾ വേർതിരിച്ചെടുക്കാൻ കഴിയും. അവ: (i) 48-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് 4, 6 വകുപ്പുകൾ പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് പോലെ നിർബന്ധമാണ്; (ii) ഏറ്റെടുക്കലിൽ നിന്ന് ഭ്രമി പിൻവലിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഗ്രണഭോക്താവിനെ കേൾക്കണം.

26. ഈ കേസിൽ, 2003 ഏപ്രിൽ 7-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് മുമ്പ് ഗ്രണഭോക്താവായ യു.പി. ആവാസ് ഏവം വികാസ് പരിഷദിന് വാദം കേൾക്കാൻ അവസരം

3 (2013) 14 എസ്.സി.സി 304

നൽകിയിട്ടില്ലെന്ന് തോന്നുന്നു. അതിനാൽ, വഞ്ചനയിലൂടെ നേടിയെടുത്ത അത്തരം നിയമവിരുദ്ധമായ ഒരു വിജ്ഞാപനം പിൻവലിച്ചതിനെ തെറ്റായി കാണാൻ കഴിയില്ല.

27. അതിനാൽ, ചുരുക്കത്തിൽ, എതിർകക്ഷികളായ ഭൂവുടമകളുടെ എല്ലാ വാദങ്ങളും തള്ളിക്കളയാനും അപ്പീലുകൾ അനുവദിക്കാനും ബാധ്യസ്ഥമാണ്. അതിനനുസരിച്ച്, രണ്ട് അപ്പീലുകളും അനുവദിക്കുകയും ഹൈക്കോടതിയുടെ തർക്കവിഷയമായ ഉത്തരവുകൾ റദ്ദാക്കുകയും എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച റിട്ട് ഹർജികൾ തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഏറ്റെടുക്കൽ എല്ലാ അർത്ഥത്തിലും പൂർത്തിയായതിനാൽ, അപ്പീൽ നൽകിയ പരിഷദിന് ഭൂമി ഏറ്റെടുത്ത പൊതു ആവശ്യങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാൻ തുടരാം. ചെലവുകളെക്കുറിച്ച് ഉത്തരവുകളൊന്നും ഉണ്ടാകില്ല.

ദിവ്യ പാണ്ഡെ അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചു.